

Kadın Eserleri Kütüphanesi
ve Bilgi Merkezi Vakfı

KADINLARIN BELLEĞİ

WOMEN'S MEMORY

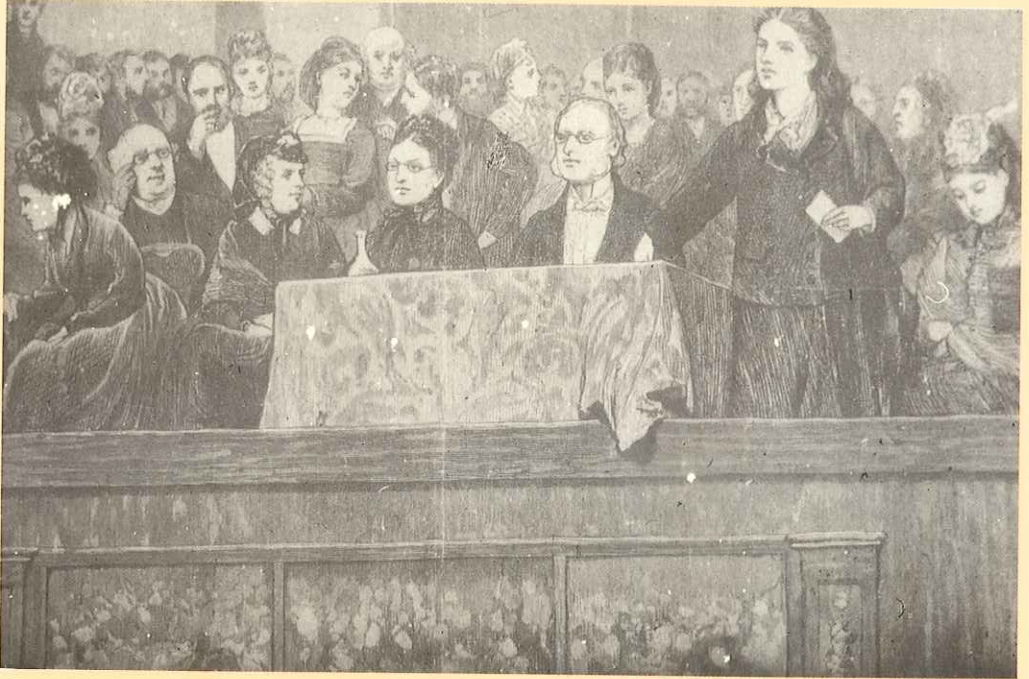

Uluslararası Kadın Kütüphaneleri Sempozyum Tutanakları

Proceedings of the International Symposium of Women's Libraries

---

8-10 Ekim / October 1991
İstanbul

METİS YAYINLARI

İÇİNDEKİLER

Sunuş	9
<i>8 Ekim 1991 Sabah Oturumu</i>	
Oturum Başkanı: Prof. Dr. Jale Baysal	
Açılış Konuşması: Jale Baysal	11
İstanbul Büyükşehir Belediyesi Adına Konuşma: Hilmi Yavuz	12
Türk Kütüphaneciler Derneği Adına Konuşma: Hasan Keseroğlu	13
İngiliz Kültür Ataşlığı Adına Konuşma: Victoria Field	15
Fawcett Kütüphanesi: David Doughan	17
Fawcett Kütüphanesi ile İlgili Tartışma	23
İngiltere'de Kadın Araştırmaları, 1980-1990: David Doughan	25
David Doughan'ın Bildirisi ile İlgili Tartışma	31
<i>8 Ekim 1991 Öğleden Sonra Oturumu</i>	
Oturum Başkanı: Prof. Dr. Jale Baysal	
Fransız Büyükelçiliği Adına Konuşma: Alexandre Tolstoi	36
Marguerite Durand Kütüphanesi: Annie Dizier	38
Marguerite Durand Kütüphanesi ile İlgili Tartışma	45
Fransa'da Kadın Araştırmaları, 1980-1990: Annie Dizier	47
Annie Dizier'nin Bildirisi ile İlgili Tartışma	53
<i>9 Ekim 1991 Sabah Oturumu</i>	
Oturum Başkanı: Prof. Dr. Nermin Abadan-Unat	
Amerikan Kültür Ataşlığı Adına Konuşma: Philip J. Breedon	56
Arthur ve Elizabeth Schlesinger Kütüphanesi: Patricia Miller King	57
Arthur ve Elizabeth Schlesinger Kütüphanesi ile İlgili Tartışma	65
A.B.D.'de Kadın Araştırmaları, 1980-1990: Patricia Miller King	69
Patricia Miller King'in Bildirisi ile İlgili Tartışma	75
<i>9 Ekim 1991 Öğleden Sonra Oturumu</i>	
Oturum Başkanı: Dr. Füsün Akatlı	
Hollanda Başkonsolosluğu Adına Konuşma: Jan Jonker Roelants	80
Uluslararası Kadın Hareketleri Arşivi ve Bilgi Merkezi-IIAV: Maricke Kramer	82
IIAV ile İlgili Tartışma	87
Hollanda'da Kadın Araştırmaları, 1980-1990: Maricke Kramer	89
Maricke Kramer'in Bildirisi ile İlgili Tartışma	93

10 Ekim 1991 Sabah Oturumu

Oturum Başkanı: Gülsün Karamustafa	
Alman Kültür Merkezi Adına Konuşma: Johannes Weissart	95
Berlin Free Üniversitesi Kadın Çalışmaları ve Araştırmaları Gelişim Merkezi: Johanna Kootz	96
Berlin Free Üniversitesi Merkezi ile İlgili Tartışma	103
Almanya'da Kadın Araştırmaları, 1980-1990: Johanna Kootz	106
Johanna Kootz'un Bildirisi ile İlgili Tartışma	115

10 Ekim 1991 Öğleden Sonra Oturumu

Oturum Başkanı: Pınar Kür	
Kadın Eserleri Kütüphanesi ve Bilgi Merkezi Vakfı: Şirin Tekeli	120
Kadın Eserleri Kütüphanesi ile İlgili Tartışma	129
Türkiye'de Kadın Araştırmaları, 1980-1990: Fatmagül Berktaş	131
Fatmagül Berktaş'ın Bildirisi ile İlgili Tartışma	137
Kapanış Konuşması: Aslı Mardin	140
Katılan Kütüphanelerin Adresleri/Addresses of Participant Libraries	142
Sempozyumla İlgili Türkiye'de Basında Çıkan Yazılar	149

Toplantıya katılan konuşmacılardan

Jale Baysal, KEK ve Bilgi Merkezi Vakfı Kurucu üyesi;
Hilmi Yavuz, İstanbul Büyükşehir Belediyesi Kültür İşleri Daire Başkanı;
Hasan Keseroğlu, Türk Kütüphaneciler Derneği, İstanbul Şubesi Başkanı;
David Doughan, Fawcett Kütüphanesi'nde Referans Kütüphanecisi;
Annie Dizier, Marguerite Durand Kütüphanesi Yöneticisi;
Patricia Miller King, Schlesinger Kütüphanesi Müdürü;
Marieke Kramer, IIAV Koordinatörü;
Johanna Kootz, Berlin Free Üniversitesi Kadın Çalışmaları ve Araştırmaları Gelişim Merkezi'nde kütüphaneci;
Şirin Tekeli, KEK ve Bilgi Merkezi Vakfı kurucu üyesi;
Fatmagül Berktaş, İ.Ü. Edebiyat Fakültesi Felsefe Bölümü Araştırma Görevlisi;
Aslı Mardin, KEK ve Bilgi Merkezi Vakfı kurucu üyesidir.

CONTENTS

Preface	150
<i>8 October 1991 Morning Session</i>	
President: Prof. Dr. Jale Baysal	
Opening Speech: Jale Baysal	152
Speech on Behalf of the Municipality of Greater Istanbul: Hilmi Yavuz	153
Speech on Behalf of the Turkish Librarians' Association: Hasan Keseroğlu	154
Speech on Behalf of the Cultural Consulate of U.K.: Victoria Field	156
The Fawcett Library: David Doughan	158
Discussion on the Fawcett Library	164
Women's Studies in Britain, 1980-1990: David Doughan	166
Discussions Following David Doughan's Paper	172
<i>8 October 1991 Afternoon Session</i>	
President: Prof. Dr. Jale Baysal	
Speech on Behalf of the French Embassy: Alexandre Tolstoï	178
The Marguerite Durand Library: Annie Dizier	180
Discussion on the Marguerite Durand Library	186
Women's Studies in France, 1980-1990: Annie Dizier	188
Discussions Following Annie Dizier's Paper	194
<i>9 October 1991 Morning Session</i>	
President: Prof. Dr. Nermin Abadan-Unat	
Speech on Behalf of the U.S. Information Agency: Philip J. Breeden	197
The Arthur and Elizabeth Schlesinger Library: Patricia Miller King	198
Discussion on the Arthur and Elizabeth Schlesinger Library	206
Women's Studies in the United States, 1980-1990: Patricia Miller King	211
Discussions Following Patricia Miller King's Paper	217
<i>9 October 1991 Afternoon Session</i>	
President: Dr. Füsün Akatlı	
Speech on Behalf of the General Consulate of the Netherlands: Jan Jonker Roelants	222
The International Information Center and Archives for the Women's Movement - IIAV: Marieke Kramer	224
Discussion on the IIAV	228
Women's Studies in the Netherlands, 1980-1990: Marieke Kramer	230
Discussions Following Marieke Kramer's Paper	234

10 October 1991 Morning Session

President: Gülsün Karamustafa	
Speech on Behalf of the German Cultural Institute: Johannes Weissart	236
Center for the Promotion of Women's Studies and Research on Women, Free University of Berlin: Johanna Kootz	237
Discussion on the Berlin Free University Center	244
Women's Studies in Germany, 1980-1990: Johanna Kootz	247
Discussions Following Johanna Kootz's Paper	256

10 October 1991 Afternoon Session

President: Pınar Kür	
Women's Library and Information Center: Şirin Tekeli	261
Discussion on the Women's Library and Information Center	269
Women's Studies in Turkey, 1980-1990: Fatmagül Berktaş	271
Discussions Following Fatmagül Berktaş's Paper	276
Closing Speech: Aslı Mardin	279
International Symposium of Women's Libraries in the Turkish Press	149

The Participants:

Jale Baysal is co-founder of the Women's Library and Information Center;
Hilmi Yavuz is the Head of Cultural Department of the Greater Istanbul Municipality;
Hasan Keseroğlu is the President of the Turkish Librarians' Association, Istanbul Branch;
David Doughan is Reference Librarian of the Fawcett Library;
Annie Dizier is the Curator of the Marguerite Durand Library;
Patricia Miller King is the Director of the Arthur and Elizabeth Schlesinger Library;
Marieke Kramer is the Coordinator of the IIAV;
Johanna Kootz is Librarian at the Center for the Promotion of Women's Studies and Research on Women, Free University of Berlin;
Şirin Tekeli is co-founder of the Women's Library and Information Center;
Fatmagül Berktaş is lecturer at the Faculty of Literature, Department of Philosophy, University of Istanbul;
Aslı Mardin, is co-founder of the Women's Library and Information Center.

SUNUŞ

1990 yılında kurulan, Türkiye'nin tek Kadın Eserleri Kütüphanesi ve Bilgi Merkezi, kadınlar tarafından ve/veya kadınlar üzerine yazılmış eserleri bir merkezde toplama, yazılı ve görsel belgelerle bir arşiv oluşturma çalışmalarının yanı sıra, konusuyla ilgili çeşitli konferanslar, paneller, sempozyumlar da düzenlemektedir. Bu toplantıların amacı, kadınlarla ilgili bilgiler derlenirken klasik kütüphanelerden biraz farklı bir yol izleyerek yalnız varolan malzemeyi toplamakla yetinmeyip bilgi üretimini özendirme, hatta buna doğrudan katkıda bulunmaktır. Toplantılar, kuşkusuz izleyebilenleri zenginleştiriyor ama, izleyenlerin sayısı her zaman izlemek isteyenlerden az olacak. Bu nedenle bu çalışmaların hiç değilse bir bölümünü yayın yoluyla daha geniş bir çevreye aktarmamız gerektiğine inanıyoruz.

Elinizdeki yayın, 8-10 Ekim 1991'de Kütüphanemiz tarafından, kendi binasında düzenlenen bir uluslararası sempozyumun, "Uluslararası Kadın Kütüphaneleri Sempozyumu"nun tutanaklarıdır. Düzenlediğimiz bu ilk uluslararası toplantı, toplantı sırasında öğrendiğimize göre (1), aynı zamanda konusu kadın olan kütüphanelerin de ilk uluslararası toplantısı idi. Toplantının bu tarihi ayrıcalığı, tutanakların yayınlanmasını bizler için bir vecibe haline getirdi. Yine de, toplantıya katılan tüm konuk kütüphanelerin yetkilileri ile bu yayın projesini yararlı bulan Hollanda İstanbul Başkonsolosluğu, yayını maddi olarak desteklemiş olmasalardı, kütüphanenin sınırlı olanaklarıyla bu yayını gerçekleştiremezdik. Dolayısıyla, yalnız bildirileriyle bu sempozyumu varetmekle kalmayıp yayına maddi olarak katkıda bulunan kütüphaneci dostlarımız Annie Dizier, David Doughan, Patricia King, Maricke Kramer, Johanna Kootz ile Hollanda İstanbul Başkonsolosu Sayın J. J. Roelants'a şükran borcumuz sonsuzdur.

Toplantıda bildirimler İngilizce ve Türkçe sunuldu, eşanlı olarak çevrildi. Bildirimler yayına hazırlanırken, konuşmacıların bize ilettikleri yazılı metinler kullanıldı. Johanna Kootz'un bildirimleri dostumuz Deniz Ülgüray, diğer metinler, yayın sorumluluğunu taşıyan, kütüphanemiz gönüllülerinden Laleper AYTEK ve Şirin Tekeli tarafından çevrildi. Fatmagül Berktaş ve Şirin Tekeli kendi bildirimlerini İngilizceleştirdiler. Bildirimleri izleyen tartışmalarla açış konuşmalarının bant çözümünü dostumuz Yaprak Zihnioğlu gerçekleştirdi. Yayın sorumluları, adları anılan dostlarımıza içten teşekkür ederler.

Son olarak, Kadın Eserleri Kütüphanesi'nin yayınlarını başlatan, iki dilde olması, görsel malzemeyle desteklenmesi gibi kimi zorlukları bulunan bu çalışmayı yayına hazırlarken gösterdikleri titizlik ve özen nedeniyle Metis Yayıncılığın yöneticileri, Müge Gürsoy ve Semih Sökmen ile bilgisayar işlemlerindeki yardımlarından dolayı Perka'dan Can Öztürk'e teşekkürü borç biliriz.

Kadın Eserleri Kütüphanesi ve Bilgi Merkezi Vakfı

1) Bkz. Marieke Kramer, "Uluslararası Kadın Hareketleri Bilgi Merkezi - IIAV", ileride s.82.

AÇILIŞ KONUŞMASI

Jale Baysal

Sayın Bayanlar ve Baylar, Almanya'dan, Amerika'dan, Fransa'dan, Hollanda'dan ve İngiltere'den gelmiş değerli konuklarımız, İstanbul Büyükşehir Belediyesi'nin değerli temsilcileri, kütüphaneci meslektaşlarım, Kadın Eserleri Kütüphanesi ve Bilgi Merkezi'nin düzenlediği Kadın Kütüphaneleri Uluslararası Sempozyumuna, Kütüphane adına hoşgeldiniz diyorum.

Kadın hareketi, dünyanın bütün ülkelerinde çok önemli bir hareket. Ve bir yüzyıldan beri oldukça canlı, önemli bir hareket. Türkiye için çok özel bir anlamı var. Çünkü Türkiye bir yandan anayasasından çeşitli yasalarına kadar laik olduğunu vurgulamış bir ülke. Bir yandan da Müslüman bir ülke. Yazılı yazısız kurallarının İslam geleneklerine göre biçimlendiği ve yüzyıllar boyunca sürmüş olduğu bir ülke. Türkiye eğer gerçekten laik olacaksa, gerçekten çağdaş dünya ile bütünleşecekse o zaman kendi ikinci sınıfılığını onaylayan, toplumdan koparılmış ayrı bir yaşantı sürmeyi onaylayan kadının kafasının içini değiştirmesi gerekir.

Bizler, yurtdışından gelen meslektaşlarımızın konuya ilişkin deneyimlerinden, kadın araştırmaları ve kadın hareketi konusundaki uzun sürmüş çalışmalarından yararlanabileceğimize, bizim çalışmalarımıza, bizim hareketimize büyük bir katkıda bulunacağına inanıyoruz.

Yaşadığımız çağ bilgi çağı olarak adlandırılıyor. Her eylem, her hareket, başarılmak istenen her iş, günümüzde mutlaka bir bilgi temelinde dayanmak zorunda. Kütüphanemiz de kadın hareketinin bilimsel temelini hazırlamak, bu konudaki doküman ve araştırmaları bir araya toplamak, kısaca Türkiye'de kadın hareketinin kalesi olmak arzusuyla kurulmuştur. Ve biraz önce de söylediğim gibi yurtdışındaki çalışmaların bizim çalışmalarımıza ışık tutacağına inanıyoruz.

İstanbul Büyükşehir Belediyesi gördüğünüz bu çok çekici tarihsel binayı armağan edip, işletme masraflarına da katkıda bulunarak, hareketi büyük ölçüde desteklemiştir. Belediye'ye bu bakımdan teşekkür borçluyuz. Ama ayrıca gönüllü çalışmalarıyla, özveriyle kütüphanenin işlerine katkıda bulunan, çalışmalarına yardımcı olan bütün kadınlara ve erkeklere burada ayrıca teşekkür etmek istiyorum.

Bugünkü toplantının düzeni hakkında da açıklamalar yapmak, konuşmacıları davet etmek görevi bana verildi. Fener çevresinde yemek yenebilecek yerler olmadığı için kütüphane burada bazı hazırlıklar yaptı.

Şimdi kütüphanemizin en önde gelen destekçisi İstanbul Büyükşehir Belediyesi'nin Kültür İşleri Daire Başkanı Sayın Hilmi Yavuz'u davet ediyorum.